

LGBTİ+lara Karşı Nefret Söylemini Eleştiren Örgütlere Yönelik Hedef Gösterme ve Soruşturmalar Son Bulmalı 30 Nisan 2020

Dünyanın ve Türkiye'nin koronavirüs salgınıyla mücadele ettiği ve her gün binlerce kişinin hayatını yitirdiği olağandışı günler yaşıyoruz. Böylesi bir dönemde, toplumsal fayda sağlamanın kapsayıcılığı açısından insan haklarına, hak savunucularının çalışmalarına ve varoluşlarına saygı her zamankinden daha fazla önem taşıyor.

Diyanet İşleri Başkanlığı, 24 Nisan 2020 tarihli Cuma Hutbesi'nde LGBTİ+lara ve HIV'le yaşayanlara yönelik ayrıştırmacı ifadeler kullanmış, nefret söyleminde bulunmuş ve bu grup ve bireyleri hedef haline getirmiştir. Toplumun bütününün koronavirüs salgını riski altında olduğu bu günlerde bir hukuk devletinin asli görevi, coğrafyamızda yaşayan herkesin temel haklarını korumak olmalıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Anayasa'ya, yasalara ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere aykırı bir şekilde bazı kesimleri hedef göstermesi kabul edilemez. Dahası, hukuku ve temel insan haklarını yok sayan bu açıklamayı kınayan hak örgütlerinin hedef gösterilmesi ve soruşturmaya uğramaları, Türkiye'de son yıllarda sivil alana yönelik baskı ve tacizin gittikçe arttığını bir kez daha ortaya koymuştur. Asıl önlem, kamu kurumlarına hukuku ve görevlerini hatırlatan açıklamalara karşı yargısal ve idari taciz değil, nefret söylemi ve ayrımcılıkla mücadele olmalıdır. Ayrımcı ve düşmanlaştırıcı açıklamaları eleştirenlerin devlet görevlileri tarafından hedef gösterilmesinin ardından bağımsız olarak tanımlanmış yargı birimlerinin harekete geçmemiş olması ise, hukukun üstünlüğü ilkesi ile bağdaşamaz.

Türkiye Anayasası'nın 136. maddesi, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın görev tanımını çok açık ifadelerle yapmıştır. Buna göre, "Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşüncülerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir".

Söz konusu hutbenin bu görev tanımıyla bağdaşmadığı açıktır.

24 Nisan 2020 tarihli hutbenin ardından, Diyanet İşleri Başkanlığı'na görev tanımının hatırlatılması ve buna uymayan Diyanet İşleri çalışanları hakkında soruşturma başlatılması gerekirken, yanlış bilgiler ile LGBTİ+lara hedef gösteren ve nefret söylemi barındıran bu açıklamayı kınayan barolar,

yurttaşlar veya hukukçular hakkında işlem yapılması ise asıl suçun görülmesini ve soruşturulmasını engellemektedir. Bu tutum, nefret söylemleri için teşvik edici bir ortam da yaratmaktadır.

Biz insan hakları savunucuları, Diyanet'in ayrıştırıcı ve nefret söylemi içeren ifadelerine tepki gösteren Ankara ve Diyarbakır baroları hakkında TCK'nın 216/3 maddesi uyarınca 'halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri aşağılama' iddiasıyla açılan soruşturmaları, hak savunucularına yönelik ve son zamanlarda giderek yoğunlaşan saldırıların yeni bir halkası olarak görüyoruz.

Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'nin 3. Maddesi cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılığı yasaklarken, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin karar organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de Sözleşme'nin cinsel yönelim temelli ayrımcılığı yasakladığını açık bir şekilde karara bağlamıştır.

Bu coğrafyada yaşayanları cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılıkla hedef göstermeye, suçlu ilan etmeye yönelik resmi makamlarca geliştirilen tüm politikalara ve söylemlere karşı çıkmak, bu tavırlarla mücadele etmek insan hakları örgütlerinin varlık sebebidir.

Tehdit edilen, soruşturmaya uğrayan ve hak mücadelesi veren LGBTİ+ örgütlerinin ve hak savunucularının yanında olduğumuzu belirtiyor, soruşturmalar ve hedef göstermelere derhal son verilmesini talep ediyoruz. Bu talebimizi de öncelikle Türkiye Anayasası'na, ardından da Türkiye'nin imzacı ve taraf olduğu diğer uluslararası sözleşmelere dayandırıyoruz.

Hak savunucuları olarak ilgili hutbenin toplumsal tezahürleri konusunda kaygılıyız çünkü devlet kurumlarının ve görevlilerinin LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemlerinin, nefret eylemlerine dönüştüğünü ve nefret suçlarının da ağırlıklı olarak cezasızlıkla sonuçlandığını pek çok kez gördük. Daha önce nefret içerikli söylemde bulunan devlet görevlilerinin herhangi bir idari veya adli işleme tabi tutulmaması geleneği söz konusu hutbenin ardından da geçerliliğini korudu. Süregelen cezasızlık ve toplumsal kaygılar ışığında hak örgütleri de konuya dair eleştirilerini kamuoyu ile paylaşmış, devlet tarafından yaygınlaştıran yanlış bilgileri düzeltme sorumluluğunu yerine getirmiştir.

Her gün onlarca kişiyi kaybettiğimiz bir virüs salgını ile mücadele ederken toplumun belli bir kesiminin hastalıkla özdeşleştirilmesine uzanan nefret anlayışı, tüm toplumu salgın ile mücadelede başarısız ve etkisiz kılacaktır. İçinde bulunduğumuz dönemin zorlu koşullarına ek olarak, LGBTİ+ hakları savunucuları ve örgütlerinin çalışmalarını düzenli olarak hedef gösteren nefret söylemlerinin son bulması için ilgili tüm kişi ve kurumlar için soruşturma başlatılmalı ve kamuoyu ile bilimsel, insan hakları hukuku kapsamında gerekli doğru bilgiler ivedilikle paylaşılmalıdır.

İnsan Hakları Savunucuları Dayanışma Ağı

Civil Rights Defenders, Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, **Hakikat Adalet Hafıza Merkezi**, İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi, **İnsan Hakları Gündemi Derneği**, Kaos GL, **Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği**, Punto 24 Bağımsız Gazetecilik Derneği, **Research Institute on Turkey**, Sivil Alan Araştırmaları Derneği, **SPoD LGBTİ+**, Yaşam Bellek Özgürlük Derneği, **Yurttaşlık Derneği**, Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı, **Türkiye-Almanya Kültür Forumu**, Türkiye İnsan Hakları Vakfı

İnsan Hakları Savunucuları Dayanışma Ağı, insan haklarını savunmanın evrensel bir hak olduğundan hareketle, insan hakları savunucularına yönelik tüm baskıların takipçisi olmak, kendi aralarında haberleşme ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla çok sayıda insan hakları örgütünün oluşturduğu bir yapıdır.